

USTAWA

z dnia 27 czerwca 2003 r.

o rencie socjalnej

**Art. 1.** Ustawa określa zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty renty socjalnej.

**Art. 2.** Prawo do renty socjalnej przysługuje:

- 1) osobom posiadającym obywatelstwo polskie zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) cudzoziemcom zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej posiadającym zezwolenie na osiedlenie się lub status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej,

3) obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt

— jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej.

**Art. 3.** Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) renta rodzinna — rentę rodzinną oraz uposażenie rodzinne przyznane na podstawie odrębnych przepisów;

2) organ emerytalno-rentowy — organ wypłacający rentę rodzinną inny niż Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

**Art. 4. 1.** Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej — przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

2. Osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- 1) renta socjalna stała — jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa — jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

3. Renta socjalna okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „Zakładem”.

**Art. 5.** Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu, zwany dalej „lekarzem orzecznikiem”, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z późn. zm.<sup>1)</sup>), zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”.

**Art. 6. 1.** Renta socjalna wynosi 84% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Rentę socjalną waloryzuje się na zasadach i w trybie określonych dla emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

3. Waloryzacji renty socjalnej dokonuje jednostka organizacyjna Zakładu lub organ emerytalno-rentowy.

**Art. 7. 1.** Renta socjalna nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej lub pobierającej świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych, renty strukturalnej, a także osobie uprawnionej do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego.

<sup>1)</sup> Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924, Nr 89, poz. 968, Nr 111, poz. 1194 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679, Nr 240, poz. 2054 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498.

2. Renta socjalna nie przysługuje osobie będącej właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej w rozumieniu Kodeksu cywilnego o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 5 ha przeliczeniowych. Osobie będącej współwłaścicielem nieruchomości rolnej nie przysługuje renta socjalna, jeśli udział tej osoby przekracza 5 ha przeliczeniowych.

**Art. 8. 1.** Renta socjalna nie przysługuje za okres tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności.

2. Osoba tymczasowo aresztowana lub odbywająca karę pozbawienia wolności jest obowiązana niezwłocznie powiadomić właściwy organ wypłacający rentę socjalną o tymczasowym aresztowaniu lub o odbywaniu kary pozbawienia wolności. Obowiązek ten spoczywa również na dyrektorze aresztu lub zakładu karnego.

3. Osobie, o której mowa w ust. 2, samotnie gospodarującej, nieposiadającej innego przychodu i niemającej prawa do renty rodzinnej, która jest właścicielem lokalu mieszkalnego (domu jednorodzinnego), której przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu lub która jest najemcą lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy, innych jednostek samorządu terytorialnego albo stanowiącego własność Skarbu Państwa lub państwowych osób prawnych, może być wypłacane 50 % kwoty renty socjalnej, jeżeli zobowiąże się pisemnie, że z kwoty tej będzie dokonywała opłat z tytułu czynszu lub innych należności za lokal mieszkalny (dom jednorodzinny), a w lokalu (domu jednorodzinny) nie przebywają inne osoby.

4. Z kwoty określonej w ust. 3 nie dokonuje się potrąceń i egzekucji.

**Art. 9. 1.** W przypadku zbiegu uprawnień do renty socjalnej z uprawnieniem do renty rodzinnej kwota renty socjalnej ulega takiemu obniżeniu, aby łączna kwota obu świadczeń nie przekraczała 200 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być niższa niż 10 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

2. Renta socjalna nie przysługuje, jeżeli kwota renty rodzinnej przekracza 200 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

3. Osoba ubiegająca się o rentę socjalną bądź ją pobierająca jest obowiązana powiadomić jednostkę organizacyjną Zakładu przyjmującą wniosek bądź wypłacającą rentę socjalną o posiadaniu uprawnień do renty rodzinnej oraz organ emerytalno-rentowy wypłacający rentę rodzinną o posiadaniu uprawnień do renty socjalnej.

**Art. 10. 1.** Prawo do renty socjalnej zawiesza się w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

2. Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych, lub inną pracą zarobkową albo prowadzenie działalności pozarolniczej.

3. Za przychód, o którym mowa w ust. 1, w przypadku prowadzenia działalności pozarolniczej uważa się przychód stanowiący zadeklarowaną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.<sup>2)</sup>), zwanej dalej „ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych”.

4. Za przychód, o którym mowa w ust. 1, uważa się również kwoty pobranych zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego oraz wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, kwoty świadczenia rehabilitacyjnego i wyrównawczego, zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego.

5. Prawo do renty socjalnej ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu innego niż wymieniony w ust. 1—4, zaliczonego do źródeł przychodów podlegających opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.<sup>3)</sup>), z zastrzeżeniem art. 9 ust. 1 i 2, lub osiągnięcia przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, opodatkowanych na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

6. Prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc, w którym zostały osiągnięte przychody, o których mowa w ust. 1—5, w łącznej kwocie wyższej niż 30 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych.

7. Osoba pobierająca rentę socjalną lub jej przedstawiciel ustawowy są obowiązani niezwłocznie po-

<sup>2)</sup> Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459, Nr 72, poz. 748, Nr 100, poz. 1080, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 130, poz. 1452 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 155, poz. 1287, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498 i Nr 65, poz. 595.

<sup>3)</sup> Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 78, poz. 715, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146, Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679 i Nr 240, poz. 2058 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874 i Nr 122, poz. 1143.

wiadomić organ wypłacający rentę socjalną o osiągnięciu przychodu w kwocie powodującej zawieszenie prawa do renty socjalnej. Powiadomienie następuje w formie pisemnego oświadczenia. W przypadku gdy składki na ubezpieczenia społeczne są odprowadzane przez płatnika składek, osoba pobierająca rentę socjalną jest obowiązana do przedstawienia zaświadczenia określającego kwotę przychodu.

8. Organ wypłacający rentę socjalną może wystąpić do urzędu skarbowego o przekazanie informacji o wysokości przychodów objętych podatkiem dochodowym od osób fizycznych lub zryczałtowanym podatkiem dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne lub informacji o opodatkowaniu działalności na zasadzie karty podatkowej w celu dokonania weryfikacji oświadczenia złożonego przez osobę pobierającą rentę.

9. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do 14. dnia roboczego drugiego miesiąca każdego kwartału kalendarzowego, kwotę przychodu, o której mowa w ust. 6, z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek groszy.

**Art. 11.** 1. Postępowanie w sprawie przyznania renty socjalnej wszczyna się na podstawie wniosku osoby ubiegającej się o rentę socjalną lub jej przedstawiciela ustawowego.

2. Postępowanie w sprawie przyznania renty socjalnej wszczyna się również na wniosek innej osoby albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, działających za zgodą osób, o których mowa w ust. 1.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o przyznanie renty socjalnej, uwzględniając instrukcję jego wypełnienia, wykaz dokumentów, które należy dołączyć do wniosku, szczegółowy tryb postępowania w sprawach o przyznanie renty socjalnej, tryb powiadamiania Zakładu oraz organów emerytalno-rentowych o tymczasowym aresztowaniu i odbywaniu kary pozbawienia wolności, wykaz dokumentów potwierdzających prawo do 50 % kwoty renty socjalnej, uwzględniając współdziałanie osoby aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności z dyrektorem aresztu śledczego lub zakładu karnego.

**Art. 12.** 1. Decyzję w sprawie przyznania renty socjalnej wydaje i świadczenie to wypłaca jednostka organizacyjna Zakładu właściwa ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o rentę socjalną.

2. W przypadku gdy rentę rodzinną wypłaca jednostka organizacyjna Zakładu wskazana przez Prezesa Zakładu, rentę socjalną przyznaje i wypłaca ta jednostka.

3. W przypadku gdy uprawnienia do renty rodzinnej zostały ustalone przez organ emerytalno-rentowy, organ ten ustala, w drodze decyzji, wysokość renty socjalnej, wypłaca tę rentę, a w przypadku określonym

w art. 9 ust. 2 odmawia wypłaty renty socjalnej lub wstrzymuje wypłatę tej renty.

4. Organ emerytalno-rentowy wypłacający rentę socjalną wydaje decyzję o wstrzymaniu wypłaty renty socjalnej w razie wystąpienia okoliczności powodujących zawieszenie prawa lub wstrzymanie wypłaty renty socjalnej.

5. W przypadku gdy organ emerytalno-rentowy ustali prawo do renty rodzinnej, jest obowiązany do powiadomienia Zakładu o przyznaniu tej renty osobom pobierającym rentę socjalną.

6. Od decyzji w sprawie renty socjalnej wydanej przez jednostkę organizacyjną Zakładu lub przez organ emerytalno-rentowy osobie ubiegającej się o rentę socjalną przysługują środki odwoławcze przewidziane dla decyzji w sprawach emerytur i rent w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

**Art. 13.** 1. Zakład jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do przyznawania i wypłacania renty socjalnej, zapewniając rzetelność tych danych.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, są objęte tajemnicą służbową.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do organu emerytalno-rentowego.

**Art. 14.** 1. Renta socjalna oraz koszty jej obsługi są finansowane ze środków budżetu państwa.

2. Zakład dokonuje zwrotu środków finansowych związanych z wypłatą rent socjalnych organom emerytalno-rentowym.

3. Ustalenie sposobu i trybu zwrotu środków, o których mowa w ust. 2, oraz okresów rozliczeniowych odbywa się w drodze porozumienia zawieranego między Zakładem a organami emerytalno-rentowymi.

**Art. 15.** W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio:

- 1) art. 12—14, 61, 88—94, 98, 100 ust. 1 i 2, art. 101, 102 ust. 1, art. 104 ust. 4, art. 107, 114, 116 ust. 2, art. 118 ust. 1—5, art. 119 ust. 1, art. 121, 122 ust. 1, art. 126, 128, 129 ust. 1, art. 130 ust. 1, 2 i 3 pkt 1, art. 133—135 oraz 137—144 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy czym kwotę wolną od potrąceń i egzekucji ustala się według zasad określonych dla renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy;
- 2) art. 80—82 i 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

**Art. 16.** W postępowaniu w sprawach o rentę socjalną stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej.

**Art. 17.** W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U.

z 2002 r. Nr 110, poz. 968, z późn. zm.<sup>4)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1a w pkt 12 w lit. a tiret trzecie otrzymuje brzmienie:

„— ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego, a także z renty socjalnej,”;

2) w art. 8 w § 1 pkt 12 otrzymuje brzmienie:

„12) kwoty otrzymane z tytułu zasiłku stałego, zasiłku stałego wyrównawczego, gwarantowanego zasiłku okresowego, pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych oraz pomocy dla uczących się i studiujących wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych,”;

3) w art. 19 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Dyrektor oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest organem egzekucyjnym uprawnionym do stosowania egzekucji z wynagrodzenia za pracę, ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, z renty socjalnej, z wierzytelności pieniężnych oraz z rachunków bankowych, w egzekucji administracyjnej należności pieniężnych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i należności pochodnych od składek oraz nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczenia społecznego lub innych świadczeń wypłacanych przez ten oddział, które nie mogą być potrącane z bieżących świadczeń.”;

4) w dziale II tytuł rozdziału 3 otrzymuje brzmienie:

„Egzekucja ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego i ubezpieczenia społecznego oraz renty socjalnej”;

5) w art. 79 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Organ egzekucyjny dokonuje zajęcia świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego oraz z ubezpieczenia społecznego zobowiązanego, a także z renty socjalnej, zwanych dalej „świadczeniami”, przez przesłanie do organu rentowego właściwego do spraw wypłaty zobowiązanemu świadczeń zawiadomienia o zajęciu tej części przysługujących zobowiązanemu świadczeń, która nie jest zwolniona spod egzekucji, na pokrycie egzekwowanych należności pieniężnych wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia należności w terminie i kosztami egzekucyjnymi. Organ egzekucyjny jednocześnie wzywa organ rentowy, aby nie wypłacał zajętej części świadczenia zobowiązanemu, lecz przekazał ją organowi egzekucyjnemu aż do pełnego pokrycia egzekwowanych należności pieniężnych.”;

<sup>4)</sup> Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1090, Nr 141, poz. 1178, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1672, Nr 200, poz. 1679 i Nr 216, poz. 1824 oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 718.

6) w art. 164 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Do zajęcia zabezpieczającego stosuje się odpowiednio przepisy o zajęciu egzekucyjnym pieniędzy, wynagrodzenia za pracę, świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego, renty socjalnej, egzekucję z rachunków bankowych, innych wierzytelności pieniężnych, praw z papierów wartościowych zapisanych na rachunku papierów wartościowych oraz z wierzytelności z rachunku pieniężnego, papierów wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych, weksla, autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych oraz własności przemysłowej, udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, pozostałych praw majątkowych oraz ruchomości.”

**Art. 18.** W ustawie z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, z późn. zm.<sup>5)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2a w ust. 1 pkt 18 otrzymuje brzmienie:

„18) rencie — oznacza to rentę z polskiego lub zagranicznego systemu ubezpieczeń społecznych albo zabezpieczenia społecznego oraz rentę socjalną.”;

2) w art. 11 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych oraz zasiłków stałych wyrównawczych,”;

3) w art. 27:

a) ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. W wypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i zasiłku stałego wyrównawczego, emerytury, renty, z wyłączeniem renty rodzinnej, zasiłek stały nie przysługuje.”,

b) uchyla się ust. 6a;

4) uchyla się art. 27a;

5) art. 28 otrzymuje brzmienie:

„Art. 28. Osobie samotnej uprawnionej do zasiłku stałego wyrównawczego tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności przysługuje 30 % przyznanego świadczenia. Pozostała część zasiłku może być, w razie potrzeby, przeznaczona na pokrycie wydatków na opłaty mieszkaniowe tej osoby.”;

6) w art. 30 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osobie uprawnionej do zasiłku stałego i stałego wyrównawczego, a także gwarantowanego

zasiłku okresowego przysługują świadczenia zdrowotne na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.”;

7) w art. 35 w ust. 2f pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) z zasiłku stałego wyrównawczego — ośrodek pomocy społecznej, który dokonuje wypłaty tego zasiłku, z tym że osobie nowo przyjętej do domu pomocy społecznej do końca roku kalendarzowego świadczenie to wypłaca ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby, po dokonaniu potrąceń. Opłatę za pobyt ośrodek pomocy społecznej przekazuje na konto domu pomocy społecznej.”;

8) w art. 35a w ust. 1:

a) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) wysokość zasiłku stałego, zasiłku macierzyńskiego jednorazowego i okresowego,”,

b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) minimalną wysokość zasiłku okresowego, zasiłku stałego wyrównawczego i macierzyńskiego zasiłku okresowego,”;

9) w art. 37 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. W miejscu pobytu, w przypadkach, o których mowa w ust. 2, przyznaje się świadczenia wymienione w art. 13, 15—17, 23a, 26, 27, 31, 31b i 32.

4. Właściwą miejscowo gminą w przypadku ubiegania się osoby bezdomnej o zasiłek stały wyrównawczy jest:

1) gmina siedziby zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, który wydał orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,

2) gmina siedziby lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub lekarza rzeczoznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, który wydał orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy,

3) gmina miejsca pobytu osoby bezdomnej uprawnionej ze względu na wiek do zasiłku stałego wyrównawczego,

4) gmina siedziby szpitala psychiatrycznego lub zakładu opiekuńczo-leczniczego w stosunku do osób bezdomnych w nich przebywających.”;

10) w art. 43 ust. 6a otrzymuje brzmienie:

„6a. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania wywiadu środowiskowego (rodzinnego), uwzględniając miejsce i terminy jego przeprowadzania, wzór kwestionariusza wywiadu, uwzględniając w szczególności sytuacje, w których wypełnia się poszczególne części kwestionariusza wywiadu, oraz dokumenty niezbędne do ustale-

<sup>5)</sup> Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz. 885 i Nr 90, poz. 1001, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 238, z 2001 r. Nr 72, poz. 748, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 973, Nr 111, poz. 1194, Nr 122, poz. 1349 i Nr 154, poz. 1792 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 44, poz. 389, Nr 122, poz. 1143 i Nr 128, poz. 1176.

nia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej, a także wzór oświadczenia o stanie majątkowym i wzór legitymacji pracownika socjalnego.”.

**Art. 19.** W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.<sup>6)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 26 w ust. 7d pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) decyzji przyznającej rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową albo rentę socjalną, albo”;

2) w art. 34:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organy rentowe są obowiązane jako płatnicy pobierać zaliczki miesięczne od wypłacanych bezpośrednio przez te organy emerytur i rent, zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, rent strukturalnych, rent socjalnych oraz świadczeń pieniężnych dla cywilnych ofiar wojny.”,

b) w ust. 7 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Organy rentowe są obowiązane, w terminie do końca lutego, po upływie roku podatkowego, dokonać rocznego obliczenia podatku należnego od podatników uzyskujących dochód z emerytur i rent, rent strukturalnych, rent socjalnych oraz świadczeń pieniężnych dla cywilnych ofiar wojny, pomniejszając — na ich wniosek — ten dochód o wydatki określone w art. 26 ust. 1 pkt 3 i 4, z wyjątkiem:”,

c) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Jeżeli podatnik dokonał zwrotu nienależnie pobranych emerytur i rent lub zasiłków z ubezpieczenia społecznego, lub rent strukturalnych, lub rent socjalnych albo świadczeń pieniężnych dla cywilnych ofiar wojny, otrzymanych bezpośrednio z tego organu, a obowiązek poboru zaliczek przez ten organ trwa — organ rentowy odejmuje od dochodu kwoty zwrotów dokonanych w roku podatkowym przy ustalaniu wysokości zaliczek oraz w rocznym obliczeniu dochodu, zamieszczając na tym rozliczeniu odpowiednie informacje.”.

<sup>6)</sup> Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 78, poz. 715, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146, Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679 i Nr 240, poz. 2058 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874 i Nr 122, poz. 1143.

**Art. 20.** W ustawie z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych (Dz. U. z 1998 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.<sup>7)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 2 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) zasiłek stały, zasiłek stały wyrównawczy i gwarantowany zasiłek okresowy,”;

2) w art. 20 w ust. 1 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) właściwe organy rentowe — osobom, którym wypłacają świadczenia emerytalno-rentowe lub rentę socjalną,”.

**Art. 21.** W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 514, Nr 90, poz. 844, Nr 122, poz. 1143 i Nr 128, poz. 1176) w art. 2 w ust. 1 w pkt 2 wprowadza się następujące zmiany:

1) lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub wychowawczego,”;

2) lit. j otrzymuje brzmienie:

„j) nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego, stałego wyrównawczego lub gwarantowanego zasiłku okresowego,”.

**Art. 22.** W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.<sup>8)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 50:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dane zgromadzone na koncie ubezpieczonego, o których mowa w art. 40, i na koncie

<sup>7)</sup> Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 60, poz. 636 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 104, poz. 1104, z 2001 r. Nr 122, poz. 1349, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1791, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 181, poz. 1515 oraz z 2003 r. Nr 83, poz. 759 i Nr 128, poz. 1176.

<sup>8)</sup> Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459, Nr 72, poz. 748, Nr 100, poz. 1080, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 130, poz. 1452 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 155, poz. 1287, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498 i Nr 65, poz. 595.

płatnika składek, o których mowa w art. 45, mogą być udostępniane sądom, prokuratorom, organom kontroli skarbowej, organom podatkowym, komornikom sądowym, ośrodkom pomocy społecznej, powiatowym centróm pomocy rodzinie oraz Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.”,

b) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Dane zgromadzone na kontaktach, o których mowa w ust. 3, udostępnia się bezpłatnie sądom, prokuratorom, organom kontroli skarbowej, organom podatkowym, ośrodkom pomocy społecznej, powiatowym centróm pomocy rodzinie oraz Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.”;

2) w art. 76 w ust. 1 w pkt 6 po lit. b dodaje się lit. c w brzmieniu:

„c) obsługą rent socjalnych, finansowanych ze środków budżetu państwa,”.

**Art. 23.** W ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144, poz. 930, z późn. zm.<sup>9)</sup>) w art. 11 w ust. 6 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) decyzji przyznającej rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową albo rentę socjalną, albo”.

**Art. 24.** W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z późn. zm.<sup>10)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 57 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje ust. 2 w brzmieniu:

„2. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.”;

<sup>9)</sup> Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 104, poz. 1104 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 125, poz. 1363 i 1369 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 141, poz. 1183, Nr 169, poz. 1384, Nr 172, poz. 1412 i Nr 200, poz. 1679 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391 i Nr 96, poz. 874.

<sup>10)</sup> Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924, Nr 89, poz. 968, Nr 111, poz. 1194 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679, Nr 240, poz. 2054 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498.

2) art. 57a otrzymuje brzmienie:

„Art. 57a. Warunek określony w art. 57 ust. 1 pkt 2 nie jest wymagany od ubezpieczonego, którego niezdolność do pracy jest spowodowana wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy.”;

3) w art. 58 w ust. 1 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:”;

4) art. 66 otrzymuje brzmienie:

„Art. 66. W razie śmierci osoby pobierającej zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny także wówczas, gdy osoba, po której przysługuje renta, zmarła po upływie 18 miesięcy od ustania okresów wymienionych w art. 57 ust. 1 pkt 3. W takim przypadku przyjmuje się, że osoba zmarła spełniała warunki do uzyskania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.”.

**Art. 25.** W ustawie z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. Nr 45, poz. 391, z późn. zm.<sup>11)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 pkt 17 otrzymuje brzmienie:

„17) „osobie pobierającej emeryturę lub rentę” — rozumie się przez to osobę objętą zaopatrzeniem emerytalnym lub rentowym, osobę pobierającą rentę socjalną albo osobę pobierającą rentę strukturalną na podstawie odrębnych przepisów;”;

2) w art. 9 w ust. 1 pkt 25 otrzymuje brzmienie:

„25) osoby pobierające zasiłek stały, zasiłek stały wyrównawczy lub gwarantowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;”;

3) w art. 15:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób pobierających emeryturę lub rentę powstaje od dnia, od którego przysługuje wypłata emerytury lub renty i wygasa z dniem zaprzestania pobierania świadczenia.”,

<sup>11)</sup> Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 73, poz. 660, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143 i Nr 128, poz. 1176.

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku zawieszenia prawa do renty socjalnej z przyczyn, o których mowa w art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268), prawo do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego wygasa po upływie 90 dni od dnia ustania ubezpieczenia zdrowotnego w Funduszu.”;

4) w art. 16 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) osób, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 25, obejmuje okres od dnia przyznania zasiłku do dnia utraty prawa do jego pobierania;”;

5) w art. 23 w ust. 9 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) osób, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 25, jest kwota odpowiadająca wysokości zasiłku stałego, zasiłku stałego wyrównawczego lub gwarantowanego zasiłku okresowego z pomocy społecznej;”.

**Art. 26.** 1. Osobom uprawnionym do renty socjalnej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie ustawy wymienionej w art. 18, zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej”, renta socjalna przysługuje w wysokości i na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

2. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, orzeczenia lekarza orzecznika o niezdolności do pracy oraz orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i uprawniające do renty socjalnej na podstawie ustawy o pomocy społecznej stanowią podstawę do przyznania renty socjalnej na podstawie niniejszej ustawy przez okres, na który zostały wydane, z uwzględnieniem art. 4 ust. 3.

3. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy uprawniające do renty socjalnej na podstawie ustawy o pomocy społecznej są traktowane na równi z orzeczeniami lekarza orzecznika.

4. Ośrodki pomocy społecznej prześlą do dnia 31 sierpnia 2003 r. jednostkom organizacyjnym Zakładu dokumentację umożliwiającą przyznanie i wypłatę renty socjalnej od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, a do dnia 5 października 2003 r. dodatkowo przekażą listę osób, którym nie wypłacono renty socjalnej za wrzesień 2003 r., a także dokumentację osób, którym przyznały rentę socjalną we wrześniu 2003 r.

5. Dokumentacja, o której mowa w ust. 4, obejmuje:

1) imienną listę osób uprawnionych do renty socjalnej w sierpniu i wrześniu 2003 r. sporządzoną w formie pisemnej lub w formie elektronicznej;

2) wnioski o rentę socjalną;

3) uwierzytelnione przez ośrodek pomocy społecznej kopie orzeczeń, o których mowa w ust. 2, oraz kopie zaświadczeń szkoły, szkoły wyższej lub jednostki prowadzącej studia doktoranckie o uczęszczaniu do jednej z tych szkół albo uczestniczeniu w studiach doktoranckich lub odbywaniu aspirantury naukowej, które stanowiły podstawę przyznania renty socjalnej.

**Art. 27.** 1. Do spraw o przyznanie renty socjalnej wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. W razie ustalenia po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy prawa do renty socjalnej na podstawie dotychczasowych przepisów ośrodki pomocy społecznej po dokonaniu wypłaty renty socjalnej za okres do dnia 30 września 2003 r. niezwłocznie prześlą jednostkom organizacyjnym Zakładu dokumentację, o której mowa w art. 26 ust. 5 pkt 2 i 3.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 jednostka organizacyjna Zakładu ustala prawo do renty socjalnej od dnia 1 października 2003 r., jeżeli osoba spełnia warunki do przyznania renty socjalnej na podstawie niniejszej ustawy.

**Art. 28.** 1. Upoważnia się ministra właściwego do spraw finansów publicznych do dokonania, na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, przeniesienia planowanych wydatków przeznaczonych na finansowanie rent socjalnych oraz zasiłków pielęgnacyjnych określonych w ustawie budżetowej na rok 2003 w obrębie jednego działu między częściami, rozdziałami i paragrafami.

2. Do przeniesień wydatków, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się ograniczeń określonych w art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 594 i Nr 96, poz. 874).

**Art. 29.** Do czasu wydania przepisu wykonawczego przewidzianego w art. 43 ust. 6a ustawy, o której mowa w art. 18 niniejszej ustawy, zachowuje moc rozporządzenie wydane na podstawie dotychczasowego upoważnienia.

**Art. 30.** Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 2003 r., z wyjątkiem:

1) art. 13 ust. 1 i 2 oraz art. 26 ust. 4 i 5, które wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2003 r.;

2) art. 2 pkt 3, który wchodzi w życie z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*